

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/19844-2
Saksbehandler Marit Vatn Jensen

Utvalg	Møtedato
Ungdommens fylkesutvalg 2025	04.09.2025
Hovedutvalg for utdanning og folkehelse	17.09.2025
Hovedutvalg for samferdsel og mobilitet	23.09.2025
Fylkestinget	21.10.2025

Grønne skolereiser i videregående skole i Agder

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Fylkestinget vedtar oppstart av prosjektet «Grønne skolereiser i videregående skole i Agder». Prosjektet gjennomføres som et toårig pilotprosjekt med oppstart høsten 2025 i tråd med foreslått prosjektmandat.
2. For å kunne kartlegge og teste ut tiltak også utenom byvekstsamarbeidet i kristiansandsregionen, avsettes det inntil 100.000 kroner i fylkeskommunale midler fra vedtatt budsjett 2025.
3. Fylkestinget ber om en sluttrapport med evaluering og anbefalinger innen utgangen av 2027.

Vedlegg

Prosjektmandat grønne skolereiser 18.6.25

Sammendrag

Agder fylkeskommune ønsker å bidra til å øke andelen elever i videregående skole som velger å gå, sykle, ta buss eller samkjøre til skolen. For å svare ut politisk bestilling i sak 78/2024 om å stimulere til økt bruk av sykkel hos elever i videregående skole, foreslår fylkeskommunedirektøren å opprette et toårig pilotprosjekt som heter «Grønne skolereiser i videregående skole i Agder». Pilotprosjektet vil teste tiltak på utvalgte skoler.

Saksopplysninger

Agder fylkeskommune ønsker å bidra til å øke andelen elever i videregående skole som velger å gå sykle, ta buss eller samkjøre til skolen. Denne saken svarer ut verbalforslag vedtatt i sak 78/2024 om at administrasjonen skulle legge frem en sak for å stimulere til økt bruk av sykkel hos elever i videregående skole.

Våren 2024 ble det gjennomført en reisevaneundersøkelse på videregående skoler i Agder. Undersøkelsen viser at mange elever i videregående skole i Agder reiser kollektivt, men at sykling er lite brukt – selv der forholdene ligger til rette. Samtidig vet vi at bilbruken er relativt høy ved enkelte skoler der det er tilgjengelig parkering. Dette gir økte utslipp, dårligere trafiksikkerhet og mindre fysisk aktivitet. Derfor er det behov for et målrettet løft for grønne og aktive skolereiser.

Gjennom dette prosjektet ønsker fylkeskommunen å få bedre innsikt i unges transportvalg, og kartlegge forhold på og rundt skolene som kan ha betydning for valget. Vi vil finne fram til og teste ut tiltak sammen med målgruppen, skolene og kommunene. Fagmiljøene innen mobilitet, folkehelse, klima/miljø, eiendom og utdanning skal involveres. Reisen til skolen er en del av skolehverdagen og har betydning for elevenes helse og trivsel.

Fylkeskommunen ønsker med prosjektet «Grønne skolereiser» å bidra til oppmerksomhet omkring aktive og grønne transportvalg, samt bidra til å skape en kultur for grønne transportvaner blant de yngre. Det er dokumentert en klar sammenheng mellom fysisk aktivitet og folkehelse. I regjeringens Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020–2029, forklares nedgang i aktivitetsnivå med mindre bevegelse i forbindelse med transport. Bare noen få minutters daglig fysisk aktivitet, tilsvarende rask gange, har stor helsegevinst. Fysisk aktivitet har umiddelbare positive effekter på hjernen, og gir både økt oppmerksomhet og bedre hukommelse. Dette styrker evner knyttet til problemløsning, planlegging og organisering av hverdagen, og har dermed en direkte innvirkning på elevenes skolehverdag.

Agder fylkeskommune deltar i InterregØKS-prosjektet MOVE, sammen med partnere fra Danmark og Sverige. Målet er å få flere til å gå, sykle, kjøre sammen eller velge kollektivtransport. I arbeidspakken barn og unge, arbeider Agder fylkeskommune sammen med kommuner, regioner og trafikkelskap i Danmark og Sverige. Det gjennomføres ulike piloter med hensikt i å motivere barn, unge og foresatte til aktive og grønne transportvaner. I prosjektet ser vi på hva som skal til for at det blir tryggere og enklere for målgruppen å ta de disse valgene. Gjennom dette samarbeidet på tvers av land, deles erfaringer som skal bli til en verktøykasse med tiltak. Dette er erfaringer vi tar med oss videre i prosjektet «Grønne skolereiser». Gjennom MOVE har Agder fylkeskommune et samarbeid med Furulunden barneskole i Mandal, men det er også mål om en satsing rettet mot elever på videregående skoler.

Det foreslås en pilotfase med oppstart 2025, hvor det i samarbeid med utvalgte skoler testes ut ulike holdningsendrende tiltak i samarbeid med målgruppen.

Målsetninger for prosjektet:

- Øke andelen elever som går eller sykler til skolen
- Redusere biltrafikk og forbedre trafikksikkerheten
- Fremme fysisk aktivitet som en naturlig del av skoledagen
- Øke bevisstheten om miljøvennlige transportvalg

Vurderinger

Pilotprosjektet «Grønne skolereiser» vil være en del av det arbeidet fylkeskommunen skal gjøre rettet mot unge i våre videregående skoler. Det er i tråd med føringer og handlingsprogram i regional plan for mobilitet. I tillegg svarer det ut den politiske bestillingen om å vurdere tiltak som kan bidra til å fremme sykkelandelen blant elever på våre videregående skoler. Fylkeskommunen vil bygge videre på erfaringer vi har fra arbeidet med Interreg ØKS-prosjektet MOVE. Pilotprosjektet kan også sees i sammenheng med byvekstavtalen for kristiansandsregionen og satsingen i sykkelbyene i arendal-/grimstadregionen. Vi vil også samarbeide med trafikksikkerhetsambassadørene på videregående skoler. Videre pågår det en prosess rundt parkeringsrestriksjoner på videregående skoler, og tiltak til grønne skolereiser vil bidra positivt til det arbeidet.

I handlingsprogrammet til byvekstavtalen for kristiansandsregionen er det satt av midler til grønne skolereiser. Gjennom dette prosjektet ønsker vi i samarbeid med elever, skolen og kommunen, å se på muligheten for å teste ut en kampanje rettet mot elever ved KKG i Kristiansand. I tillegg har de nylig vedtatte sykkelbyavtalene for Arendal og Grimstad et eget satsingsområde rettet mot skoler. Vi vil derfor teste ut tiltak på Dahlske videregående skole i sykkelbyen Grimstad. Utover disse skolene, vil fylkeskommunen vurdere muligheten for å teste ut en samkjøringskampanje på en skole hvor det er mer bilkjøring blant elever, for eksempel ved Flekkefjord videregående skole.

Parkeringsrestriksjoner på fylkeskommunale lokasjoner

I arbeidet med parkeringsrestriksjoner på fylkeskommunale lokasjoner fremmes det høsten 2025 en sak med forslag til parkering for elever. Arbeidet med restriksjoner og positive virkemidler må ses i sammenheng, og tiltak i prosjektet grønne skolereiser vil bidra positivt til det arbeidet.

Regional plan for mobilitet 2023–2033 og Regionplan Agder 2030

Det overordnede målet i regional plan for mobilitet er: Sammen gjør vi reisen enkel trygg og grønn. Videre sier mobilitetsplanen at vi skal prioritere barn og unge. I byvekstsamarbeidet er det mål om nullvekst i personbiltrafikken, og økningen i reiser skal tas gjennom kollektivtrafikk sykkel og gange. Samtidig skal trafikksikkerhet blant myke trafikanter ivaretas. Tilsvarende mål er satt gjennom areal- og transportsamarbeidet i arendal-/grimstadregionen. Hovedmål for avtaleperioden for de to sykkelbyene Arendal og Grimstad er at andelen helsefremmende transport, sykkel og gange skal øke.

Et pilotprosjekt knyttet til flere grønne skolereiser vil også bygge opp om målene i Regionplan Agder 2030.

Økonomiske konsekvenser

I handlingsprogrammet til byvekstavtalen er det satt av 300 000 kroner per år til å jobbe med grønne skolereiser i kristiansandsregionen. For å sikre en god fremdrift i prosjektet og for å kunne gjennomføre tiltak på skoler utenfor kristiansandsregionen settes det av inntil 100 000 kroner i fylkeskommunale midler. Midlene dekkes innenfor vedtatt budsjett 2025.

Konklusjon

Pilotprosjektet «Grønne skolereiser» vil være en del av det arbeidet vi skal gjøre rettet mot unge i våre videregående skoler. Det er i tråd med føringer i regional plan for mobilitet og Regionplan Agder 2030, og vil følge opp den politiske bestillingen om å vurdere tiltak som kan bidra til å fremme sykkelandelen blant elever på videregående skoler. Prosjektet kan også knyttes opp til arbeid i byvekstavtalen for kristiansandsregionen og sykkelbyavtalene i arendal-/grimstadsregionen. Det pågår en prosess rundt parkeringsrestriksjoner på videregående skoler, og tiltak i grønne skolereiser vil bidra positivt til det arbeidet.

Kristiansand, 18.08.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Ola Olsbu
fylkesdirektør